

การพัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม
และการคิดอย่างเป็นระบบ ในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต

Developing Moral Discipline and System Thinking Process by Integrated Learning Program
for Nursing Students in Nursing Care of Persons with Mental Health Problems

สายใจ คำทะเนตร*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มี วัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา 2) พัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบของนักศึกษา และ 3) พัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา 3 ด้าน ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเอื้ออาทร อันเป็นจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ **วิธีการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กลุ่มเป้าหมาย คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 จำนวน 65 คน มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 วงจร ดังนี้ วงจรที่ 1 เตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการคิดอย่างเป็นระบบ วงจรที่ 2 พัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทที่ 7 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อของงานวิจัย วงจรที่ 3 พัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทที่ 8 **เครื่องมือวิจัย** ได้แก่ แผนการเรียนรู้ บทที่ 7 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ที่มีความผิดปกติของความจำ สติปัญญา และ แผนการเรียนรู้บทที่ 8 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับผู้ที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด เครื่องมือประเมินประกอบด้วยแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา แบบทดสอบ แบบประเมินผลงานกลุ่ม แบบประเมินการคิดอย่างเป็นระบบของนักศึกษา แบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน **การวิเคราะห์ข้อมูล** ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบด้วยเกณฑ์รอบรู้ในเนื้อหา ร้อยละ 60 ขึ้นไป และเกณฑ์จำนวนของผู้สอบผ่านร้อยละ 80 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content validity) ตรวจสอบคุณภาพความเชื่อถือได้ของงานวิจัย (Research Credibility) ใช้กระบวนการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูลและด้านวิธีการ

ผลการวิจัย การพัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกิดจากการดำเนินงาน 3 วงจรมีดังนี้ **วงจรที่ 1** พบว่า ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ส่วนผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย **วงจรที่ 2** ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทที่ 7 พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 68.51 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านทุกคน 2) ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.50 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านทุกคน และ 3) พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 83.82 นักศึกษาและมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านทุกคน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$) **วงจรที่ 3** ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทที่ 8 พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 70.15 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านทุกคน 2) ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.80 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านทุกคน และ 3) พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 3 ด้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 84.84 นักศึกษาและมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านร้อยละ 100 นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$)

คำสำคัญ การเรียนการสอนแบบบูรณาการ คุณธรรมจริยธรรม การคิดอย่างเป็นระบบ

* พยาบาลวิชาชีพ ระดับชำนาญการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว และเกิดวิกฤตการณ์ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การพัฒนานักศึกษา เพื่อให้ทันต่อสภาพเปลี่ยนแปลง การ ดำรงตนอย่างมีคุณค่า และมีความสุข นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างบูรณาการผสมผสานเพื่อเป็น ภูมิคุ้มกันสำหรับนักศึกษา ซึ่งตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา23 การจัดการศึกษาทั้ง การศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) จะเห็นได้ว่าแนวทางการจัดการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากจะพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้แล้วยังบูรณาการกับด้านต่างๆ เช่น คุณธรรม จริยธรรม การคิด ทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ซึ่งการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ นั้น ชูมาค เกอร์ (Shoemaker) อ้างถึงใน มกราพันธุ์ จูฑะรสก (2551) กล่าวว่า การจัดการศึกษาหรือการนำ หลักสูตร การสอนโดยนำศาสตร์ต่างๆที่มีความสัมพันธ์กันมาผสมผสานให้เกิดความสมบูรณ์เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์ การพัฒนาเป็นคนที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับ ורתัย มูลคำ(2543) ได้ให้ ความหมายการบูรณาการว่า เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน มา ผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลาย และสามารถนำประโยชน์มาใช้ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนโดย การผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี งาม และยังส่งเสริม การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จะเห็นได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางการจัดการศึกษาแบบบูรณาการและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้มาแก้ไขปัญหาในชีวิตได้อีกด้วย ซึ่งการคิดเป็นทักษะที่สำคัญ ที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นทักษะการคิดแบบใด ล้วนแต่สำคัญ และ จำเป็นทั้งสิ้นที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันต่อไปได้ในอนาคต ทักษะการคิดที่สำคัญประการหนึ่ง คือการคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนา กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มกราพันธุ์ จูฑะรสก (2550) กล่าวว่า การคิดและการสอนการคิด เป็น เรื่องสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพการคิดขั้นสูง การคิดอย่างเป็นระบบจะสร้างนิสัย การมองภาพรวมให้บุคคลแต่ละคน การวิเคราะห์ความแตกต่าง เพื่อการบรรลุเป้าหมาย สามารถเลือก เส้นทางที่สั้นที่สุดที่จะทำให้การปฏิบัติสูญเสียน้อยที่สุดและบรรลุเป้าหมายนั้น คนที่สามารถคิดอย่างเป็น ระบบ จะสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล มีขั้นตอน มีเป้าหมายชัดเจน กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบจะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การกำหนดประเด็นปัญหา การวิเคราะห์ปัจจัยย่อย การหาความสัมพันธ์

ระหว่างปัจจัยย่อย และการสังเคราะห์ห้วงจรปัญหา (มกราพันธ์ จุฑะรสก, 2551) ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังกล่าวถึงประเด็นอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญคือเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งใน การจัดการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมนั้น นีออน พิณประดิษฐ์ (2545) กล่าวไว้ว่า การ สอดสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละรายวิชานั้นควรคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้ การผสมผสาน คุณธรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การกระตุ้นให้คิด สอดแทรกในทุกโอกาสต่อเนื่อง สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เสริมแรงเมื่อผู้เรียนแสดง พฤติกรรมจริยธรรมที่เหมาะสม และควรระบุคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการพัฒนา ซึ่งการสอนสอดแทรก การคิดอย่างเป็นระบบ และคุณธรรมจริยธรรมนั้น เป็นนโยบายของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น ซึ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการคิดอย่าง เป็นระบบในทุกสาขาวิชา ประกอบกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างมากการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา เพื่อให้ทันต่อสภาพเปลี่ยนแปลงดำรงตนอย่างมีความสุข นั้น การพัฒนากระบวนการคิด และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันแก่นักศึกษาเป็นอีก ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและการคิดอย่างเป็นระบบในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นบัณฑิตพยาบาลคือ การมีความรู้คู่คุณธรรม นอกจากการจัดการเรียนการสอนจะเน้นผลสัมฤทธิ์ในเนื้อหาสาระของวิชาแล้ว ต้องมีการสอดแทรกการคิดอย่างเป็นระบบ และ คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์โดยเฉพาะในด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และเอื้ออาทร อันเป็นจิต บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์เพื่อเป็ □ นประโยชน์ □ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพในโอกาส □ อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต ใช้รูปแบบวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีการมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนใน 3 ด้านไปพร้อมกันคือด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ด้านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความซื่อสัตย์ ความ รับผิดชอบ และความเอื้ออาทร โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นเครื่องมือดำเนินการวิจัย ภายใต้ บริบทของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น ซึ่งเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

บริบทวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น			
หลักสูตรที่ใช้เน้น	หน่วยงานบริหาร	ผู้สอน	ผู้เรียน
- ผู้เรียนเป็นสำคัญ	- การจัดการด้านวิชาการ	- ทีมผู้สอนประจำวิชา	- นักศึกษาชั้นปีที่ 2
- เรียนแบบบูรณาการ	- ทีมเยี่ยมสอน	- ผ่านการเตรียมความพร้อม	- ผ่านการเตรียมความพร้อม
- เรียนรู้และประเมินตามสภาพจริง			
- ความเอื้ออาทร			

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	
เนื้อหา บทที่ 7 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ที่มีความผิดปกติของความจำสติปัญญา	
วิธีการสอน	เทคนิค/กิจกรรม
- บรรยายแบบมีส่วนร่วม	- แผนผังโน้ตส์
- เรียนกลุ่มย่อย	- ล้วงหน้า
- วิเคราะห์กรณีศึกษา	- ศูนย์เรียนสนทนา
	- การถอดบทเรียน
	- กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ
	- แผนที่ความคิด

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	
เนื้อหา บทที่ 8 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับผู้ที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด	
วิธีการสอน	เทคนิค/กิจกรรม
- บรรยายแบบมีส่วนร่วม	- แผนผังโน้ตส์
- เรียนกลุ่มย่อย	- ล้วงหน้า
- วิเคราะห์กรณีศึกษา	- ศูนย์เรียนสนทนา
	- การถอดบทเรียน
	- กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ
	- แผนที่ความคิด

ผลการพัฒนาผู้เรียน
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านทักษะการคิดอย่างเป็น

ผลการพัฒนาผู้เรียน
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านทักษะการคิดอย่างเป็น

แผนภูมิ กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อ

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ที่ได้รับการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต
2. พัฒนาระบบการคิดอย่างเป็นระบบของนักศึกษา
3. พัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผนการสอน 2) ขั้นปฏิบัติการสอน 3) การสังเกตและเชื่อมการสอน 4) ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 วงจร คือ วงจรที่ 1 เตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ “แบบบูรณาการเพื่อให้เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” วงจรที่ 2 พัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทที่ 7 วงจรที่ 3 พัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทที่ 8

กลุ่มเป้าหมาย คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 65 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการเรียนรู้บทที่ 7 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ที่มีความผิดปกติของความจำ สติปัญญา และ แผนการเรียนรู้บทที่ 8 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับผู้ที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด

2. เครื่องมือประเมินผลประกอบด้วย แบบประเมินบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา แบบทดสอบแบบประเมินผลงานกลุ่ม แบบประเมินการคิดอย่างเป็นระบบของนักศึกษา แบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา และแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน

เครื่องมือตรวจสอบโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญและตรวจแบบสามเส้าด้านข้อมูลและด้านวิธีการ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ และขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยในชั้นเรียน

2. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการคิดอย่างเป็นระบบในห้องเรียน โดยใช้แผนการเรียนรู้บทที่ 7 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ที่มีความผิดปกติของความจำ สติปัญญา ซึ่งผู้สอนได้อธิบายแผนผังโมเดลล่วงหน้า (Organizer model) สอนเนื้อหาหลักของบทโดยการบรรยายแบบมีส่วนร่วม การใช้กรณีศึกษาให้นักศึกษาวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การบันทึกการเรียนรู้ การสะท้อนการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และนำผลการผลการประเมินมาปรับปรุงในแผนการเรียนรู้บทที่ 8 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับผู้ที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด

3. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการคิดอย่างเป็นระบบในห้องเรียน โดยใช้แผนการเรียนรู้บทที่ 8 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับผู้ป่วยที่ใช้สารเสพติด ซึ่งผู้สอนได้อธิบายแผนผังมโนทัศน์ล่วงหน้า (Organizer model) สอนเนื้อหาหลักของบทโดยการบรรยายแบบมีส่วนร่วม การใช้กรณีศึกษา โดยให้นักศึกษาวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การบันทึกการเรียนรู้ การสะท้อนการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

วจรที่ 1 เปรียบความพร้อมของผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม กับการคิดอย่างเป็นระบบพบว่า ผู้สอนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี ได้พันธสัญญาร่วมกันว่าในการบูรณาการแผนการสอน โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและการคิดอย่างเป็นระบบนั้น ภารกิจที่อาจารย์ต้องทำคือจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยต้องเขียนแผนการสอนที่บูรณาการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการคิดอย่างเป็นระบบในหัวหรือวิชาที่รับผิดชอบสอน และบูรณาการการวิจัยเข้าเป็นกระบวนการเดียวกันกับการเรียนการสอนโดยมีการวางแผนการวิจัย เก็บข้อมูล และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีเครื่องมือการวัดประเมินผลที่เชื่อถือได้มีคุณภาพ มีหลักฐานแสดงถึงการได้มาซึ่งข้อค้นพบ มีหลักการเป็นเหตุเป็นผลอธิบายถึงข้อค้นพบนั้น ใช้การเรียนรู้ตามสภาพจริง กรณีศึกษา สุนทรียสนทนา และการถอดบทเรียนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยอาจารย์ทุกคนต้องเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการควบคู่ไปกับการทำวิจัยอย่างน้อย 1 หัวเรื่อง ในปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการคิดอย่างเป็นระบบในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต

วจรที่ 2 การพัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทที่ 7 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ที่มีความผิดปกติของความจำ สติปัญญา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ของงานวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.51 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 จำนวน 65 คน คิดเป็น ร้อยละ 100
2. ด้านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.50 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 จำนวน 65 คน คิดเป็น ร้อยละ 100

3. ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 100 คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านดังนี้ ความซื่อสัตย์ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ 84.26 ความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.10 ความเอื้ออาทรค่าเฉลี่ย ร้อยละ 88.16

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการถอดบทเรียนจากการสะท้อนของนักศึกษาสรุปผลโดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านกระบวนการและรูปแบบจัดการเรียนรู้ “เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมดี” “นักศึกษาได้แสดงความสามารถ”

2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและจำได้มากขึ้น”

3. ด้านความพึงพอใจต่อการเรียน “ชอบการเรียนแบบนี้ทำให้ไม่เบื่อ ไม่่วง” “ได้รับฟังความคิดเห็นที่ดีจากเพื่อน”

4. ด้านการพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ “วิชานี้สอนให้นักศึกษาได้เรียนรู้การคิดอย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้” “ทำให้มองแบบภาพรวมได้ดีขึ้น”

5. ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน “ได้ฝึกความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นในการแสดงความคิดเห็นต้องรับผิดชอบต่อคำพูดของตนเอง” “ต้องช่วยเหลือกันในกลุ่ม”

วงจรถี 3 การพัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ บทที่ 8 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ของงานวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.15 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านเกณฑ์รอบรู้เนื้อหาร้อยละ 60 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. ด้านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.80 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 100 คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านดังนี้ ความซื่อสัตย์ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ 84.84 ความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.10 ความเอื้ออาทรค่าเฉลี่ย ร้อยละ 88.16

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการถอดบทเรียนจากการสะท้อนของนักศึกษาโดยได้จากการถอดบทเรียนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาและการถอดเรียนจากกระบวนการสุนทรียสนทนาสรุปผลได้แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านกระบวนการและรูปแบบจัดการเรียนรู้ “เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ดี ให้นักศึกษามีส่วนร่วมดี”

2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “การจัดการเรียนการสอนแบบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและจำได้มากขึ้น”
3. ด้านความพึงพอใจต่อการเรียน “ชอบการเรียนแบบนี้ได้ฟังแนวคิดที่หลากหลาย”
4. ด้านการพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ “การเรียนการสอนในวิชานี้สอนให้นักศึกษาได้เรียนรู้การคิดอย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องได้” “มองแบบภาพรวมได้ดีขึ้น”
5. ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน “ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนในกลุ่ม และการช่วยเหลือกัน”

การอภิปรายผล

การพัฒนาผู้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทที่ 7 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ที่มี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ของงานวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.51 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านเกณฑ์รอบรู้เนื้อหาร้อยละ 60 จำนวน 65 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 ถึงแม้ว่าจะมีผู้เรียนสอบผ่านเกณฑ์ทุกคน ส่วนผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ บทที่ 8 เรื่อง การพยาบาลแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้ที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.15 และมีจำนวนผู้เรียนที่สอบผ่านเกณฑ์รอบรู้เนื้อหาร้อยละ 60 จำนวน 65 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 ด้านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การสอนแบบบูรณาการในแผนการเรียนรู้อุบัติที่ 7 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.50 ส่วนผลจากการจัดการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้อุบัติที่ 8 พบว่าผู้เรียนมีคะแนนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.80 ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน การสอนแบบบูรณาการในแผนการเรียนรู้อุบัติที่ 7 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนคุณธรรม จริยธรรมผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 100 คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านดังนี้ ความซื่อสัตย์ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ 84.26 ความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.10 ความเอื้ออาทรค่าเฉลี่ย ร้อยละ 88.16 ผลจากการจัดการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้อุบัติที่ 8 พบว่าผู้เรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 100 คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านดังนี้ ความซื่อสัตย์ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ 84.84 ความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.10 ความเอื้ออาทรค่าเฉลี่ย ร้อยละ 88.16 จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกันในหลายด้าน ซึ่งการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในบริบทของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ขอนแก่น ประสบผลสำเร็จด้วยดี เนื่องจากการที่ผู้สอนและผู้เรียนได้ถูกเตรียมให้รับรู้และเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและการคิดอย่างเป็นระบบ ทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจร่วมกัน และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนอกจากพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในรายวิชาแล้ว ยังสามารถพัฒนา กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งการพัฒนาทั้ง 3 ส่วน ยังเป็นภูมิคุ้มกันให้นักศึกษาดำรงชีวิตในสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมทั้งรายวิชา
2. สถานศึกษานำแนวทางการจัดการเรียนการสอนจากงานวิจัยนี้ ไปเป็นแนวทางการพัฒนาแบบบูรณาการโดยใช้การคิดอย่างเป็นระบบสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรมนักศึกษาในรายวิชาอื่น

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.มกราพันธุ์ จุฑารสกะ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น รศ.ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ ดร. มารุต พัฒนาผล และ รศ.ดร. ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัย อาจารย์เจ้าหน้าที่และนักศึกษาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีของการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

นีออน พิณประดิษฐ์.(2542). จริยธรรม : ทฤษฎีและการพัฒนา .ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) [Online]. Available: <http://www.seal2thai.org/kru/kru012.htm>

มกราพันธุ์ จุฑารสกะ.(2550). เอกสารตำราการคิดอย่างเป็นระบบ: การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน.

กรุงเทพฯ : โครงการสวัสดิการตำรา สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.

_____ .(2551). เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ในการเขียน

แผนการสอนแบบบูรณาการ โดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรมกับการคิดอย่างเป็นระบบ. วิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

อรทัย มูลคำ. (2543). เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ . กรุงเทพฯ : ที. พี. พรินท์